

Dosarul nr. 2rac-321/18

Instanța de fond: Judecătoria Chișinău (sediul Centru), (jud. I. Chirtoacă)

Instanța de apel: Curtea de Apel Chișinău, (jud. N. Simciuc, I. Țurcan, Iu. Cotruță)

DECIZIE

12 decembrie 2018

mun. Chișinău

Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ lărgit
al Curții Supreme de Justiție

În componența:

Președintele ședinței, judecătorul
Judecătorii

Valeriu Doagă
Tamara Chișca-Doneva
Nina Vascan
Victor Burduh
Svetlana Filincova

examinând recursul declarat de către Departamentul Dotări al Ministerului Apărării,

în cauza civilă intentată la cererea de chemare în judecată depusă de SA „Termoelectrica” împotriva Departamentului Dotări al Ministerului Apărării cu privire la încasarea datoriei, dobânzii de întârziere și a taxei de stat,

împotriva deciziei din 14 martie 2018 a Curții de Apel Chișinău, prin care a fost respinsă cererea de apel depusă de Departamentul Dotări al Ministerului Apărării și menținută hotărârea din 15 februarie 2017 a Judecătoria Chișinău (sediul Centru),

c o n s t a ț ă :

La 08 august 2016, SA „Termoelectrica” a înaintat cerere de chemare în judecată, concretizată pe parcursul examinării cauzei, împotriva Departamentului Dotări al Ministerului Apărării, privind încasarea datoriei, dobânzii de întârziere și a cheltuielilor de judecată.

În motivarea acțiunii SA „Termoelectrica” a indicat că, în baza contractului nr. 71384 din 01 octombrie 2014, încheiat între SA „Termoelectrica” și Departamentul Dotări al Ministerului Apărării, reclamanta a furnizat pârâtului energie termică.

Reclamanta a menționat că, Departamentul Dotări al Ministerului Apărării, nu și-a onorat obligațiile contractuale pentru utilizarea energiei termice, acumulând o datorie în sumă de 165 368,94 lei, fapt confirmat prin informația cu privire la volumele facturate și sumele achitate.

A mai indicat că pârâtul este obligat să achite în baza art. 619 al Codului Civil o dobândă de întârziere în mărime de 9457,71 lei.

Reclamanta a solicitat încasarea de la Departamentul Dotări al Ministerului Apărării în beneficiul SA „Termoelectrica” suma de 9457,71 lei cu titlu de

dobândă de întârziere, calculată pentru perioada 01 aprilie 2016 - 31 iulie 2016.

Prin hotărârea din 15 februarie 2017 a Judecătorei Chișinău (sediul Centru), a fost admisă parțial cererea de chemare în judecată depusă de SA „Termoelectrica” și s-a încasat din contul Departamentului Dotări al Ministerului Apărării în beneficiul SA „Termoelectrica” suma de 9 457,74 lei cu titlu de dobândă de întârziere și suma de 5 244,79 lei cu titlu de taxa de stat. În rest pretențiile au fost respinse.

Prin decizia din 14 martie 2018 a Curții de Apel Chișinău, a fost respinsă cererea de apel depusă de Departamentul Dotări al Ministerului Apărării și menținută hotărârea din 15 februarie 2017 a Judecătorei Chișinău (sediul Centru).

La 14 iunie 2018, Departamentul Dotări al Ministerului Apărării a declarat recurs împotriva deciziei din 14 martie 2018 a Curții de Apel Chișinău, solicitând casarea acesteia și a hotărârii primei instanțe cu emiterea unei noi hotărâri prin care acțiunea să fie respinsă.

În motivarea recursului a indicat că instanța de apel la pronunțarea deciziei a interpretat în mod eronat legea și nu a aplicat legea care trebuia să fie aplicată.

La 27 iulie 2018, SA „Termoelectrica” a depus referință la cererea de recurs înaintată de Departamentul Dotări al Ministerului Apărării, solicitând ca acesta să fie considerat inadmisibil.

Prin încheierea din 28 noiembrie 2018 a Curții Supreme de Justiție, recursul declarat de către Departamentul Dotări al Ministerului Apărării a fost considerat admisibil.

În conformitate cu art. 434 alin. (1) al Codului de procedură civilă, recursul se declară în termen de 2 luni de la data comunicării hotărârii sau a deciziei integrale, dacă legea nu prevede altfel.

Instanța de recurs constată că, decizia recurată a fost pronunțată la 14 martie 2018, expediată părților la 17 aprilie 2018, fără a fi anexate probe ce ar confirma cu certitudine data recepționării acesteia, iar recursul a fost declarat la 14 iunie 2018, fapt ce atestă că recurentul s-a conformat normelor procedurale legale și a declarat în termen recursul.

În conformitate cu art. 444 al Codului de procedură civilă, recursul se examinează fără înștiințarea participanților la proces.

Astfel, recursul s-a examinat fără înștiințarea participanților la proces, însă data și ora ședinței a fost plasată pe pagina web a Curții Supreme de Justiție. Colegiul judiciar a decis inoportună invitarea acestora, întrucât argumentele expuse în cererea de recurs au fost formulate cu suficientă precizie pentru a permite instanței controlul actelor judecătorești contestate. Mai mult, nici un participant nu a solicitat audierea publică a cauzei sale (a se vedea, *mutatis mutandis*, cauza Auza Vilho Eskelinen și alții vs Finlanda, hotărârea din 19 aprilie 2007, § 72 – 75, cauza Eriksson vs Suedia, hotărârea din 12 aprilie 2012, § 66, 72, cauza Pönkä vs Estonia, hotărârea din 08 noiembrie 2016, § 33 – 34).

În corespundere cu prevederile art. 445 alin. (1) lit. b) al Codului de procedură civilă, instanța, după ce judecă recursul, este în drept să admită recursul și să caseze integral sau parțial decizia instanței de apel și hotărârea primei instanțe, pronunțând o nouă hotărâre.

Studiind materialele dosarului, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție consideră recursul întemeiat și

care urmează a fi admis, casată decizia instanței de apel și hotărârea primei instanțe cu emiterea unei noi hotărâri, din considerentele ce urmează.

Pe parcursul examinării cauzei în fazele procesuale anterioare s-a constatat cu certitudine că, SA „Termoelectrica” și Departamentul Dotări al Ministerului Apărării al RM la 01 octombrie 2014 au încheiat contractul nr. 71384 de furnizare a energiei termice.

Astfel, instanțele inferioare au constatat că, la data depunerii cererii de chemare în judecată Departamentul Dotări al Ministerului Apărării al RM, avea o datorie față de reclamantă în mărime de 165 368,94 lei, iar potrivit punctului nr.4.2.1 al contractului de furnizare a energiei termice nr.71384, consumatorul are obligația să achite, în termenele stabilite, contravaloarea energiei termice furnizate.

Dat fiind faptul că pe parcursul examinării cauzei în instanța de judecată Departamentul Dotări al Ministerului Apărării a achitat integral datoria pentru serviciile acordate, SA „Termoelectrica” a solicitat încasarea doar a dobânzii de întârziere pentru perioada 01 aprilie 2016 - 30 iulie 2016.

Instanțele de judecată inferioare au ajuns la concluzia că, Departamentul Dotări al Ministerului Apărării nu a executat în termenul obligația de restituire a sumelor pentru consumul energiei termice, ca urmare acesta urmează să-i achite reclamantei SA „Termoelectrica” o dobândă de întârziere în mărime de 9457,71 lei, calculată conform prevederilor stabilite la art. 619 alin.(1) al Codului civil.

Așadar, instanțele inferioare la examinarea cauzei și la adoptarea unei soluții, conducându-se de prevederile art. 239, 240 al Codului de procedură civilă, urmau să aprecieze probele, cercetându-le multiaspectual, complet, nepărtinitor și nemijlocit a tuturor probelor din dosar în ansamblul și interconexiunea lor, călăuzindu-se de lege, să determine circumstanțele care au importanță pentru soluționarea cauzei, care au fost sau nu stabilite, caracterul raportului juridic dintre părți, legea aplicabilă soluționării cauzei și admisibilitatea acțiunii.

În corespundere cu prevederile art. 619 alin. (1-2) al Codului civil, obligațiilor pecuniare li se aplică dobânzi pe perioada întârzierii. În cazul actelor juridice la care nu participă consumatorul, dobânda este de 9% peste rata dobânzii prevăzută la art.585 dacă legea sau contractul nu prevede altfel.

Totodată este de menționat că potrivit art. 617 alin. (5) al aceleiași legi, debitorul nu este în întârziere atât timp cât prestația nu a avut loc din cauza unor împrejurări neimputabile debitorului.

Sub acest aspect Colegiul lărgit notează că, obstacolele în executarea obligației exclud tergiversarea debitorului. Atunci când obstacolele în executare au doar caracter temporar, acestea exclud tergiversarea executării obligației doar pentru acele perioade. Aflarea în întârziere a debitorului are la bază principiul răspunderii cu vinovăție. Întârzierea obiectivă a executării nu servește motiv pentru repararea prejudiciului cauzat de întârziere.

Astfel legiuitorul a instituit posibilitatea de exonerare a debitorului inculpat în art. 602 alin. (1) al Codului civil, potrivit căruia debitorul este ținut să-l despăgubească pe creditor pentru prejudiciul cauzat astfel, dacă nu dovedește că neexecutarea obligației nu-i este imputabilă.

Raportând normele legale citate supra la cele constatate în cadrul examinării cauzei, instanța de recurs trage concluzia că concluzia instanțelor ierarhic inferioare referitoare la temeinicia pretenției intimei privind încasarea dobânzii

de întârziere sunt eronate, deoarece se datorează interpretării eronate a cadrului legal pertinent, or Departamentul Dotări al Ministerului Apărării nu deține responsabilitatea pentru întârzierea plății pentru energia termică.

În coerența celor expuse, urmează a fi reținute prevederile art. 228 alin. (9) al Codului fiscal potrivit căruia, contribuabilii pentru care, potrivit alin. (5) lit. b), nu se aplică (nu se calculează) majorări de întârziere (penalități) nu vor calcula penalități instituțiilor publice finanțate de la buget pentru neefectuarea în termen a plăților pentru mărfuri și servicii în limitele bugetelor aprobate.

Așadar, cu certitudine Departamentul Dotări al Ministerului Apărării este o instituție publică finanțată de la bugetul de stat, potrivit Hotărârii Guvernului nr. 939 din 16 august 2007 fiind în subordinea Ministerului Apărării, iar ca urmare nu deține autonomie financiară, nu deține surse de venit aparte și depinde integral de alocațiile bugetare confirmate și executate conform bugetului de stat pentru fiecare an aparte.

Prin urmare, dat fiind că din cadrul legal citat mai sus reiese că dobânda de întârziere calculată de SA „Termoelectrica” în temeiul art. 619 al Codului civil poate fi adjudecată doar în cazul în care există vina debitorului în neexecutare sau în executarea tardivă, condiții care nu se întrunesc la caz, Colegiul lărgit constată că în speță lipsesc premisele legale, instituite de legiuitor pentru încasarea dobânzii de întârziere - motiv pentru care pretenția respectivă este pasibilă de a fi respinsă.

Reținând natura erorilor, ce permite emiterea unei soluții la caz fără elucidarea unor aspecte noi, Colegiul lărgit constată că acestea pot fi reparate în ordinea de recurs.

Cu privire la încasarea cheltuielilor de judecată Colegiul lărgit reține următoarele.

Potrivit art. 82 al Codului de procedură civilă, cheltuielile de judecată se compun din taxa de stat și din cheltuielile de judecare a pricinii.

În conformitate cu prevederile art. 94 alin. (1) al Codului de procedură civilă instanța judecătorească obligă partea care a pierdut procesul să plătească părții care a avut câștig de cauză toate cheltuielile de judecată. Dacă acțiunea reclamantului a fost admisă parțial, acestuia i se compensează cheltuielile de judecată proporțional părții admise din pretenții.

Astfel, luând în considerație faptul că, SA „Termoelectrica” a achitat la depunerea acțiunii taxa de stat în mărime de 5 244,79 de lei, Departamentul Dotări al Ministerului Apărării a achitat benevol pe parcursul examinării cauzei cu titlu de datorie pentru serviciile prestate de reclamantă în mărime de 165 368,94 de lei, iar pretenția cu privire la încasarea dobânzii de întârziere în mărime de 9 457,71 de lei este neîntemeiată, instanța de recurs va încasa de la Departamentul Dotări al Ministerului Apărării taxa de stat proporțional pretenției inițiale a reclamantei în cuantum de 4 961,06 lei.

În fine, din considerentele arătate, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție consideră necesar de a admite recursul, de a casa decizia din 14 martie 2018 a Curții de Apel Chișinău și hotărârea din 15 februarie 2017 a Judecătoriei Chișinău (sediul Centru) în partea dobânzii de întârziere și a cheltuielilor de judecată, cu emiterea în această parte a unei noi hotărâri de respingere acțiunii.

Având în vedere cele expuse și în conformitate cu art. 445 alin. (1) lit. b) al

Codului de procedură civilă, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție

d e c i d e:

Se admite recursul declarat de către Departamentul Dotări al Ministerului Apărării.

Se casează decizia din 14 martie 2018 a Curții de Apel Chișinău și hotărârea din 15 februarie 2017 a Judecătoriei Chișinău (sediul Centru) în partea dobânzii de întârziere și a cheltuielilor de judecată și se emite o nouă hotărâre prin care:

Se respinge cererea de chemare în judecată depusă de SA „Termoelectrica” împotriva Departamentului Dotări al Ministerului Apărării cu privire la încasarea dobânzii de întârziere.

Se încasează de la Departamentul Dotări al Ministerului Apărării în beneficiul SA „Termoelectrica” suma de 4 961,06 lei cu titlu de taxă de stat.

În rest, decizia din 14 martie 2018 a Curții de Apel Chișinău și hotărârea din 15 februarie 2017 a Judecătoriei Chișinău (sediul Centru) se mențin.

Decizia este irevocabilă.

Președintele ședinței, judecătorul

Valeriu Doagă

Judecătorii

Tamara Chișca-Doneva

Nina Vascan

Victor Burduh

Svetlana Filincova